[redacted]

GONIEC KRAKOWSKI

Redakcja i Administracja Kraków, ul. Dunajewskiego Nr. 7. Telefon 2502.- P. K. O. Nr. 151.100.

500 M

BEZPARTYJNY DZIENNIK ILUSTROWANY

Prenumerata wynosi w Krakowie miesięcznie M. 14.000, z odnosz. do domu M. 15.000. Zamiejsc. M. 15.000. Zagranicą Mk 25.000

Nr. 117. — Rok VI. Kraków, poniedziałek 28 maja 1923 r. Red. naczelny ANTONI KRZYWY

Gabinet Sikorskiego obalony 279 głosami!

Grupa Dąbskiego wystąpiła z P. S. L. „Piast" z 14 posłami bezpośrednio przed głosowaniem. — Faktyczna większość polska przedstawia się w stosunku 210 głosów przeciw 182.

Nowy rząd utworzy się w poniedziałek.

Warszawa. (Tel. wł.)

Wczorajsze posiedzenie Sejmu obudziło niezwykłe zainteresowanie. Już od godz. 10 rano przed gmachem Sejmu gromadziły się tłumy publiczności. Galerje były szczelnie zapełnione przez sprawozdawców pism nietylko warszawskich, ale i zagranicznych. **W loży dyplomatycznej zjawiło się wielu przedstawicieli poselstw.** Rząd z gen. Sikorskim na czele zjawił się w komplecie.

Po załatwieniu szeregu spraw bieżących z porządku dziennego a w szczególności po odesłaniu do Komisji **ustawy o prawach i obowiązkach oficerów marynarki wojennej,** ustawy o emeryturach urzędników wojskowych i ustawy o ochronie lokatorów oraz po przyjęciu przez Izbę do wiadomości żądania sądu wileńskiego, domagającego się wydania posła **Owsianika** i wniosku nagłego **w sprawie zamachów dynamitowych — rozpoczęła się właściwa gra polityczna.**

Poseł Zdziechowski stawia imieniem Komisji budżetowej wniosek przeciw uchwaleniu funduszów dyspozycyjnych.

Wystąpił mianowicie na trybunę sprawozdawca **budżetu** poseł Zdziechowski (Zw. Lud. Narod.) i oświadczył, że

Komisja budżetowa postanowiła poddać pełnej Izbie wniosek na uchwalenie prowizorjum budżetowego za czas od 1 kwietnia do 30 czerwca roku bieżącego w brzmieniu przedłożonem przez rząd, jednakowoż ze skreśleniem dwóch pozycji, a mianowicie: funduszów dyspozycyjnych dla prezydenta ministrów i ministra spraw zagranicznych.

W motywach swego postanowienia kierowała się Komisja budżetowa względami państwowymi i dlatego uważała, że byłoby niewłaściwem czynić trudności państwu w tej sprawie, ponieważ jednak **budżet ma zawsze charakter polityczny i jest wyrazem zaufania do rządu,** postanowiła odmownie załatwić te części budżetu (dyspozycyjne), które mają **charakter polityczny i są kwestją zaufania,** ponieważ większość Komisji budżetowej nie ma zaufania do obecnego rządu.

Oświadczenie premiera p. Sikorskiego.

Wśród zupełnej ciszy zabrał głos premjer Sikorski. W przemówieniu jego uderzyły wszystkich **trzy nuty: żalu, ironicznych ataków pod adresem polskiej większości sejmowej** oraz **samochwalstwa.** Logika rozumowań pana premjera była w wielu momentach tak **wykrętna,** że wywoływała głośne sprzeciwy oraz wyrazy **oburzenia** wśród posłów. To też zamiast pełnego powagi expose, jakiego mimo wszystko nawet przeciwnicy polityczni spodziewali się, charakter jego był **wybitnie wiecowy,** obliczony na jaskrawe gusta najmniej krytycznych tak, że pan premjer wyrządził sam **sobie najgorszą przysługę.**

*

PRZEDEWSZYSTKIEM NUTA ŻALU.

W początkowem przemówieniu wyraził się pan premjer dosłownie:

„Murzyn zrobił swoje, może odejść!"

Była w tych słowach rezygnacja z powodu konieczności ustąpienia przed sejmową większością polską ze stanowiska premjera i żal, który wywołał na sali uśmiechy politowania.

Ironiczne ataki na polską sejmową większość zaznaczył pan premjer w słowach następujących:

Od szeregu tygodni rozbrzmiewa cała Polska wiadomościami o nowem ugrupowaniu politycznem w Polsce i oparciu na tem nowem ugrupowaniu rządów normalnych i długotrwałych. Wszystko jest i było rzekomo przygotowane, brak tylko zapoczątkowania tej nowej zapowiedzianej z rozmaitych trybun ery w życiu państwa polskiego.

Logiki w tych słowach nie było, gdyż jest jasnem, że jeżeliby tej nowej większości w Sejmie nie było, nie miałby potrzeby pan premjer rezygnować, żalić się, ani też zapowiadać swoje ustąpienie. Decyzję zaś swoją w tej kwestji objawił Izbie poselskiej w sposób następujący:

Rząd jest zdecydowany z całą lojalnością wyciągnąć konsekwencje z zasadniczego stanowiska Sejmu jakie powziąć w sprawie budżetu, a w szczególności w sprawie funduszów dyspozycyjnych.

Przy tej sposobności oświadczył p. premjer, że poprzednie fundusze dyspozycyjne były zużyte na **akcję przeprowadzania granicy wschodniej Rzeczypospolitej oraz na przyjęcia gości zagranicznych,** wotum przeto nieufności skierowane jest właściwie przeciwko **owym gościom!** Takie wykrętne tłumaczenie wywołało wśród posłów ogromne poruszenie, które uwydatniło się **w dosadnych protestach.**

SAMOCHWALSTWO.

Objawiło się ono w jednogodzinnem dalszem przemówieniu, z którego wynikało, że gdyby nie gabinet premjera Sikorskiego, bylibyśmy mieli **w kraju rewolucję, wojnę z Litwą, o Kłajpedę i pas neutralny,** coś jakgdyby wojenkę z **Rosją sowiecką, wojnę z Niemcami, jako francuscy kombatanci,** a przedewszystkiem nie bylibyśmy mieli załatwienia sprawy naszych kresów tak, jakgdyby poprzedni Sejm i obecny, jakgdyby dawne rządy nie pracowały z całą intensywnością w tym kierunku! Także przychylne stanowisko Anglji do Polski jakie w ostatnich czasach objawiło się, zawdzięczamy wyłącznie... p. Sikorskiemu!

Nawet Liga Narodów zaczęła Polskę respektować od chwili, w której ster rządów w Polsce objął p. premjer Sikorski!

Następnie mówił p. Sikorski o **nadziejach,** jakie rząd żywi co do sprawy Jaworzyny i przyjaznych stosunków na przyszłość z Czechosłowacją. Dłuższy ustęp poświęcił premjer groźbom wojennym Rosji sowieckiej, oświadczając, że „ramię czerwone sowieckie wyciągnięte w stronę Polski od lat całych uschnąć może". Ten zwrot patrjotyczny wywołał nawet oklaski.

Votum ufności od klubów mniejszości.

Po przemówieniu premjera Sikorskiego wystąpił w imieniu Klubów mniejszości poseł Sanojca wyrażając premjerowi **wotum zaufania** i stawiając wniosek o przyjęcie w całości **prowizorjum budżetowego.**

Votum nieufności od stronnictw narodowych.

Następnie zabrał głos poseł Głąbiński, oświadczając:

Związek Ludowo-Narodowy oświadczył, że niema zaufania do gabinetu i myli się premjer, gdy sądzi, że korzystamy z okazji przyjęcia wysokich gości, ażeby wyrazić mu swoją nieufność. Fundusze dyspozycyjne nie podlegają żadnym rachunkom i kontroli i dlatego wymagają zaufania do ministra.

Dlaczego wyrażamy wotum nieufności? Przedewszystkiem dlatego, że premjer nie spełnił elementarnego obowiązku zapewnienia sobie większości, następnie usiłował naśladować w swoim systemie rząd upadłej Austrji (oklaski na prawicy). Obowiązkiem rządu jest łagodzenie odrębności dzielnicowych i społecznych. Premjer kierował się osobistymi względami, usuwając urzędników i przez to wprowadził zamęt w administracji. Premjer jest niewątpliwie mistrzem autoreklamy. Niewątpliwie miał szczęście, że za jego rządów wypadło uznanie granic. (Głos: to zasługa). Ale to było przygotowane przez rząd poprzedni. Gdzie ta rzekoma zręczność naszej dyplomacji, gdy chodzi o stosunek do Rosji, Gdańska, Niemiec, Łotwy i Czechosłowacji?

*

(Dalszej części przemówienia posła Głąbińskiego, które było najbardziej zasadnicze wśród przemówień opozycyjnych nie otrzymaliśmy mimo spóźnionej pory, gdyż warszawska centrala PAT nie dostarczyła go z niewiadomych przyczyn oddziałowi krakowskiemu!)

Za i przeciw.

Po przemówieniu posła Głąbińskiego zabrał głos poseł Moraczewski (PPS), który w konkluzji swego przemówienia, które było obroną rządu oświadczył, że na wypadek przejścia wniosku o nieudzieleniu funduszów dyspozycyjnych premjerowi, proponuje uchwalenie następującej rezolucji:

Sejm wyraża przekonanie, że punktem wyjścia dla utworzenia nowego rządu powinien być interes Państwa i narodu polskiego, oparty na zasadach demokratycznych i równouprawnienia wszystkich obywateli poręczonyc przez Konstytucję Rzeczypospolitej a nie wzgląd na partyjny interes tych prawicowych stronnictw, które utrzymują Polskę w stanie przesilenia, narażając przez to wewnętrzny rozwój i utrwalenie Rzpltej na poważne niebezpieczeństwo.

Po przerwie obiadowej o godz. 3.15 min. Sejm podjął w dalszym ciągu obrady.

Pierwszy przemawiał poseł Dębski imieniem „Piasta", który zaznaczył w swej mowie, **że rząd obecny niema za sobą większości Sejmu, wobec czego stosunki są nienormalne i obowiązkiem Sejmu a zwłaszcza stronnictw polskich jest utworzenie większości jako podstawy nowego rządu.**

Stronnictwo P. S. L. „Piast" oświadcza, że przystępuje do polskiej większości parlamentarnej.

Stronnictwo głosować będzie za wszystkimi pozycjami budżetu, a jedynie, aby dać wyraz zasadniczemu swemu poglądowi na sytuację parlamentarną i stosunek do rządu, głosować będzie **za wnioskami większości Komisji.**

Przeciwko rządowi gen. Sikorskiego a więc za odrzuceniem funduszów dyspozycyjnych przemawiał następnie imieniem **Koła żydowskiego** poseł **Reich.**

Imieniem „Wyzwolenia" za funduszami przemawiał poseł **Thugutt.** Przemówienie jego było niezmiernie **charakterystyczne.** Mowca wytknął rządowi szereg zaniedbań, zwłaszcza w dziedzinie administracji i odbudowy kraju.

Rząd ten — **mówił — nie jest naszym rządem.** Nie zrealizował naszego programu. Mimo jednak tych zastrzeżeń nie widzimy innej drogi, jak

tolerować to, co jest!

Imieniem **Chrześc. Demokracji** wygłosił barwne i ciekawe przemówienie poseł Korfanty.

Na pierwszą wieść o tworzeniu się większości — mówił — powinien premjer zarządać wotum zaufania od Izby. Tymczasem p. Sikorski okazał cnotę wytrwania (wesołość). Najlepiej wychodzi ten mąż stanu, który jej nie okazuje. Jeżeli premjer przytoczył przysłowie **o murzynie,** przypomnę mu inne przysłowie: **Broń mnie Boże od moich przyjaciół, bo od nieprzyjaciół sam się obronię.** (Wesołość). Przyjaciele nie oddali p. Sikorskiemu usługi i, sądzę, że na przyszłość rozpocznie on walkę z narzucającymi się mu przyjaciółmi.

Rzekome sukcesy rządu gen. Sikorskiego w polityce zagranicznej zapisane będą na **karb szczególnie szczęśliwego zbiegu okoliczności.** Następnie wykazywał mowca zaniedbania rządu na Kresach zachodnich w Poznańskiem i na Górnym Śląsku.

Imieniem N. P. R. poseł Chądzyński oświadczył, że jego stronnictwo będzie głosować za **całem prowizorjum budżetowem.**

Po przemówieniu posła Podhirskiego, który imieniem **Klubu ukraińskiego** oświadczył się **przeciw rządowi** przemawiał poseł **Stroński** imieniem **Klubu Chrześcijańsko-Narodowego.**

Mówca kwestjonował zasługi p. Sikorskiego nad podniesieniem marki polskiej i przypomniał, że gdy p. Sikorski obejmował rządy **za dolara płacono 18.000 M., gdy dziś płaci się 51.000 Mk.**

Uznanie granic wschodnich jest sprawą za wielką, by mogła służyć **do gry politycznej.** Mowca zapytuje:

gdzie był premjer 9 lat temu, kiedy rozpoczynała się walka o całą Polskę?

(W tej chwili poseł Dąbrowski woła: Werbował armję Niemcom i Austrjakom!).

W zakończeniu oświadczył poseł Stroński, że Klub jego głosować będzie **przeciw funduszom dyspozycyjnym.**

Przeciwko rządowi oświadczył się następnie przedstawiciel **Niemców** poseł **Kronig** i poseł **Taraszkiewicz** imieniem **Klubu Białoruskiego.** Przeciwko rządowi przemawiał również przedstawiciel **Klubu Katolicko-Ludowego p. Matakiewicz.**

Na tem mimo protestów ze strony lewicy dyskusję zamknięto i przystąpiono do głosowania nad ustawą o prowizorjum budżetowem.

Przy głosowaniu nad punktem 3-cim o funduszach dyspozycyjnych oświadczyło się w imiennem głosowaniu za skreśleniem tych pozycji, a więc za wotum nieufności dla rządu 279 posłów przeciw 117. Sześć kartek oddano białych.

Wobec tego rezultatu głosowania rząd gen. Sikorskiego upadł!

Bezzwłocznie po ogłoszeniu wyniku głosowania wszyscy członkowie gabinetu z gen. Sikorskim na czele **powstali z miejsc i opuścili salę sejmową.**

Zauważyć należy, że **za rządem** głosowała również opozycyjna grupa posła Dąbskiego z „Piasta", która liczy 14 głosów.

Przed głosowaniem poszedł Dąbski złożyć na ręce p. Witosa obszerną deklarację, w której zakończeniu oświadcza, że **występuje** z Klubu, dodając:

„Pójdziemy własną drogą, jaką nam wskazywać będzie sumienie obywatelskie, dotychczasowa tradycja i program P. S. L.".

Na oświadczeniu położyli swe podpisy posłowie: **Dąbski, Anusz, Bogusławski, Miedziński, Wyrzykowski, Polakiewicz, Wędziagolski, Wojtowicz, Dubrownik, Bujak, Wilkoński, Białkowski, Wojewoda, Poznański i senator Wysłouch** (ten naturalnie!).

*

W dalszym ciągu posiedzenia oznajmił Marszałek, że co do rezolucji zgłoszonej przez posła Moraczewskiego ma wątpliwości, czy należy poddać ją pod głosowanie, ponieważ jest w niej zawarte przypuszczenie **dymisji gabinetu,** o której jeszcze nic nie wiadomo. A po drugie **ma ona charakter opinji Sejmu. Moglibyśmy popaść w sprzeczność z Konstytucją, wkraczając w kompetencję Prezydenta Rzeczypospolitej, który powołany jest do udzielania dymisji gabinetowi.**

Jaka jest czysto polska większość.

W głosowaniu przez drzwi Izba **210 głosami przeciw 182** oświadczyła się **przeciw głosowaniu nad rezolucją pos. Moraczewskiego.** Za głosowaniem oświadczyły się następujące kluby: N. P. R., Wyzwolenie, PPS. wszystkie mniejszości narodowe, okoniowcy i komuniści.

Tak więc było to **pierwsze głosowanie,** w którem zwyciężyła **czysto polska większość sejmowa, a na której oprze się rząd posła Witosa.**

W poniedziałek utworzy się nowy rząd.

Po posiedzeniu Sejmu prezes gabinetu, gen. Sikorski udał się do Prezydjum Rady Ministrów, celem zredagowania **pisma do Prezydenta Rzeczypospolitej, z prośbą o dymisję.**

W kołach parlamentarnych nie ulega wątpliwości, że **dymisja będzie przyjęta i przypuszczalnie już w poniedziałek utworzy się nowy gabinet.**

Posiedzenie Gł. Rady statystycznej.

Dnia 28 i 29 maja w lokalu Prezydjum Rady Ministrów odbędzie się posiedzenie **Głównej Rady statystycznej** przy Głównym Urzędzie Statystycznym z udziałem przedstawicieli ministerstw organizacji społecznych i gospodarczych oraz nauki.

Dola ludności polskiej pod zaborem czeskim.

Zamiast Austrji — Czechy. — Do pracy o utrzymanie polskości. — Czeskie obiecanki. — Zasługi Macieży szkolnej. — Przyjdźmy z pomocą naszym braciom pod czeskim zaborem!

Kraków, w maju.

(x) Po nieszczęśliwem rozstrzygnięciu w sprawie zachodnich granic Polski, znalazła się pokaźna liczba ludności czysto polskiej pod dzisiejszym zaborem czeskim. Krótko trwała radość ludu śląskiego, że skończona wojna przyniesie także dla niego wyzwolenie z dotychczasowego jarzma i przywróci tam — gdzie od wieków prawem natury należy — do swej ojczyzny Polski. Tylko mała część Śląska Ciesz. przydzieloną została do Polski, reszta, i to część najważniejsza z rozwiniętym przemysłem górniczym i hutniczym, bogatymi pokładami węgla koksującego wraz z koleją — zamieniła tylko swego dotychczasowego władcę Austrję — na Czechy.

NIESPRAWIEDLIWOŚĆ DZIEJOWA,

jaka wyrządzoną została tysiącom uświadomionych narodowo Polaków, będzie zawsze w pamięci nie tylko wśród samej ludności polskiej z pod zaboru czeskiego, lecz i w całej Polsce.

Tak jak na świecie popełnia się z dniem każdym cały szereg krzywd i niesprawiedliwości, a pomimo tego skutkiem vis major stan taki musi się chcąc nie chcąc cierpieć, tak samo ludność polska na Śląsku czeskim musi się na razie liczyć z takim stanem rzeczy. Jaki jest i brać się rzetelnie i poważnie do walki o swoją egzystencję, o swoje prawa kulturalne i narodowe. Tak też tam jest. I chociaż niema na Śląsku czeskim Polaka, któryby nie tęsknił gorąco za należeniem do swej prawowitej ojczyzny, to jednak nie zapomina się, że dopóki to się nie stanie, potrzebne są nie marzenia same, ale

POWAŻNA PRACA

celem utrzymania nadal Śląska Cieszyńskiego tak polskim, jak on jest dzisiaj, trzeba walczyć nietylko o materjalną egzystencję, ale i o utrzymanie polskiego ducha narodowego.

Napotyka się tu na znaczne trudności. Czesi dążą bowiem do tego, aby niewygodne im mniejszości narodowe możliwie wyrugować lub zczechizować i stosują w tym celu

wypróbowany system austrjacki.

Posady publiczne daje się tylko zaufanym Czechom lub ich renegackim zwolennikom, do pracy nie przyjmuje się wogóle nowych robotników polskich i przy każdej sposobności, np. w czasie kryzysu się ich wydala.

Również pod względem kulturalnym mieli Polacy z władzami czeskiemi smutne doświadczenia.

Niesłychane gwałty szkolne

popełnione na ludności polskiej, godne są chyba tylko Prusaków, ale nie braci Słowian. W ostatnim czasie wprawdzie pojawiły się przyrzeczenia ze strony miarodajnych czynników czeskich, że pod względem szkolnictwa stan ten się naprawi, na razie wszakże praktycznych dowodów nie mamy i trzeba czekać.

LUDNOŚĆ POLSKA SAMA SIĘ MUSI BRONIĆ PRZED WYNARODOWIENIEM.

Podziwu godną jest jej wytrwałość. Jeżeli rozchodzi się o szkoły polskie, lud polski pod zaborem czeskim spieszy z hojną dłonią na każde hasło do niesienia pomocy. Temu przypisać można, że pomimo znacznych trudności Macierz Szkolna utrzymać może cały szereg szkół, a Polacy na Śląsku czeskim mogą się poszczycić, że ich gimnazjum realne w Orłowej stoi na pierwszem miejscu wśród innych szkół średnich w republice czeskosłowackiej. Obok szkół liczne stowarzyszenia narodowe i oświatowe starają się o uświadamianie ludności polskiej pod względem narodowym i walczą przeciwko jej wynarodowieniu.

Ludność polska pod zaborem czeskim wie o tem, że oderwaną jest od swej ojczyzny, walczy na każdem polu o zachowanie siebie w tym samym stanie polskości jak jest i przecież spodziewa się, że niesprawiedliwość dziejowa, jaka została jej wyrządzona, zostanie kiedyś naprawioną. Na razie jednak liczy się z faktycznym stanem rzeczy i toczy

uciążliwą walkę

o swoje prawa narodowe.

Rodacy nasi w ojczyźnie powinni stale pamiętać, że tuż za jej granicami żyją jeszcze dziesiątki tysięcy Polaków, zmuszonych pozostawać nadal w dawnem jarzmie i potrzebują ich pomocy.

Minister Darowski o bezrobociu i kryzysie w przemyśle.

Min. pracy i opieki społecznej p. Darowski udzielił przedstawicielowi prasy żargonowej wywiadu w sprawie bezrobocia i kryzysu w przemyśle.

BEZROBOCIE.

Obecnie w Polsce znajduje się 115.525 zarejestrowanych bezrobotnych, z tego 90 tysięcy przypada na b. zabór rosyjski i kresy wschodnie. Nie bacząc na rozpoczęcie robót w polu, które zapotrzebowują znaczne ilości robotników, nie daje się jednak zauważyć zmniejszenia ilości bezrobotnych.

Powyższe jest skutkiem panującego obecnie kryzysu w przemyśle, który wynikł na tle braku gotówki obrotowej, oraz z braku obstalunków.

Redukcja dni pracy w fabrykach odbija się bardzo ciężko na sytuacji materjalnej robotników. Stan ich pogarsza się jeszcze z powodu odmowy przez niektóre przedsiębiorstwa udzielania podwyżek w stosunku do wzrostu drożyzny.

ZASIŁKI RZĄDOWE.

Na zapytanie, co zamierza przedsięwziąć rząd celem ulżenia doli bezrobotnych, minister oświadczył co następuje:

Ministerstwo pracy wniosło projekt do Sejmu w sprawie zasiłków dla bezrobotnych, z drugiej strony są przedsięwzięte środki, by ożywić ruch budowlany i tym samym dać zatrudnienie większej ilości bezrobotnych.

REDUKCJA W PRZEMYSLE A ROBOTNICY.

W końcu minister oświadczył, iż uważa obecne położenie materjalne robotników za niezbyt dobre, gdyż redukcja w przemyśle nie daje robotnikom możności otrzymania podwyżek drożyźnianych.

Zbyt częste skargi przemysłowców na brak rynków zbytu, tłómaczy się tem, że chcą oni osiągnąć nadmierne zyski.

*

Jeżeli ostatnie słowa wywiadu są istotnie prawdziwe, to oczekiwać należy nowych strajków robotniczych, do których dawałoby pełne upoważnienie stanowisko ministra pracy. Czy jest ono jednak zgodne z pojęciem zadań ministra jako osoby urzędowej nie ma dwóch zdań. Jest to tylko w Polsce możliwe!

Przegląd poborowy rocznika 1902.

W czerwcu odbędzie się jedynie przegląd. — Termin wcielenia dotychczas nieznany. — Zebrania kontrolne rezerwistów.

W dniu 11 czerwca br. rozpoczną pracę komisje przeglądowe dla roczników 1902 i 1901 dla tych, którzy ze względu na rozmaite okoliczności korzystają dotychczas z odroczeń. Termin wcielenia pobranych rocznika 1902 do szeregów wojskow. jest **dotychczas nieznany.**

Zebrania kontrolne rezerwistów z 1898 i 1899 r. odbędą się około 11 lipca br., przyczem perlustrować się będzie **tych rezerwistów, którzy** wogóle nie służyli w wojsku, lub którzy uznani zostali za niezdatnych do służby wojskowej **i wciągnięci są na listę nr. 3.**

Natychmiastowa redukcja urzędników

Okólnik Ministerstwa spraw wewnętrznych.

Warszawa. (PAT).

Ministerjum spraw wewnętrznych poleciło wojewodom niezwłocznie przeprowadzić w **podległych sobie urzędach redukcję** urzędników, **według zarządzenia danego** wojewodom 21-go **marca, ale do tej pory niewykonanego.**

Pensja nauczycieli szkół powsz.

Nauczycielstwo szkół powszechnych otrzyma w b. m. dodatek drożyźniany w wysokości 10 procent pensji kwietniowej, wraz z dodatkiem. Zasadnicza pensja czerwcowa wynosić będzie pensję majową zasadniczą plus 10 proc.

Podwyższenie podatku od węgla.

Z dniem 14 maja b. r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Skarbu oraz Ministra Przemysłu i Handlu w sprawie podwyższenia podatku od węgla na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z rozporządzeniem, ustanowiony podatek od węgla podwyższa się: 1) dla węgla kamiennego z kopalń Zagłębia Dąbrowskiego z dotychczasowych 25 procent na 30 proc., wartości, względnie ceny węgla. 2) dla węgla kamiennego z kopalni „Piłsudski" i „Kościuszko" Zagłębia Krakowskiego — z 15 proc. na 20 proc. wartości, względnie ceny węgla.

Cena wizy do Rosji.

Za wizę lub paszport zagraniczny na wyjazd do Rosji ustalona została przez poselstwo sowieckie opłata w sumie 23 rubli w złocie.

Nowy rozkład jazdy Aero-Lloydu.

Polska linja lotnicza Aero-Lloyd komunikuje, iż począwszy od dnia 20 maja b. r. zaprowadzono nowy rozkład jazdy Odlot z Gdańska o godz. 9, przylot do Warszawy 11.30. Odlot ze Lwowa o godz. 8, przylot do Warszawy o godz. 11. Odlot z Warszawy o godz. 10, przylot do Lwowa o godz. 18. Odlot z Warszawy o godz. 16, przylot do Gdańska o godz. 18.30. Komunikacja codziennie z wyjątkiem niedziel.

Konkurs na zabudowania wiejskie.

W celu wyróżnienia tych rolników, którzy bardziej racjonalnie pobudowali swoje budynki, stwarzając w ten sposób wzory dla swych sąsiadów, Centralny Związek Kółek Rolniczych przy współudziale przedstawicieli zainteresowanych ministerstw oraz instytucyj społecznych, ogłasza konkurs na zabudowania wiejskie. Zainteresowani konkursem zechcą zgłaszać się listownie po bliższe informacje do Centralnego Związku Kółek Rolniczych (Warszawa, Tamka 1).

Odżydzanie Zakopanego.

Cały szereg pensjonatów w Zakopanem postanowił stanowczo nie przyjmować żydów na sezon letni. Do pensjonatów tych należą następujące: Sanato, Warszawianka, Maryla, Wielkopolska, Litwinka, Stella, Czarny Staw, Zacisze, Bogdanówka, Wiosna, Warta, Pod Matką Boską, Zakątek i wiele innych.

Ucieczka uczniów z domu rodzicielskiego.

Do Komisarjatu Policji Państw. w Przemyślu zgłoszono kilka wypadków ucieczki uczniów klas niższych szkoły średniej. Uczniowie opuścili dom rodzicielski, w obawie przed złą notą w szkole.

Manewry p. szefa sztabu.

Tegoroczny awans odbędzie się nieprawidłowo. Znów protekcyjki. — Szef sztabu przeciw ministrowi spraw wojskowych. — Nareszcie nastąpi wyszkolenie...

Pod powyższym tytułem zamieszcza „Myśl Narodowa“ szereg uwag o gospodarce i praktykach, panujących obecnie przy awansach oficerów W. P. Uwagi te przytaczamy w całości:

W najbliższym czasie mają nastąpić **pierwsze normalne awanse oficerów.** Odpowiednie rozkazy wydał już minister Spr. Wojsk., a więc rozkaz o awansach wogóle i specjalny rozkaz o awansach pierwszych. Jak wiadomo pragmatyka oficerska przewiduje awans na poszczególnych stopniach po przesłużeniu **conajmniej czterech lat w tymże stopniu,** za wyjątkiem **pporuczników,** którzy awansują na poruczników automatycznie po dwu latach służby w stopniu pporucznika. Tymczasem **tegoroczny awans odbędzie się nieprawidłowo i wbrew obowiązującej** pragmatyce, ponieważ za podstawę do obliczeń przesłużonych lat służy **1 luty 1923 r.,** a ponieważ starszeństwo oficerów liczy się od dnia weryfikacji, t. j. **1 czerwca 1919 r., teoretycznie nikt nie posiada 4-ech lat służby w posiadanym obecnie stopniu.** Praktycznie mają 4 lata bardzo nieliczni oficerowie, którzy uzyskawszy pewien stopień w armjach obcych, za czasów polskich na wyższy nie zostali posunięci. Przyjęcie za podstawę obliczeń 1 luty 1923 r. będzie zatem **piaszczykiem, pod którym przemyci się pewne protegowane osoby tak przy awansie ze starszeństwa, jako też i z wyboru.**

Lukę 4-ch miesięcy, jaka powstała z powodu przyjęcia 1 luty 1923 r. mają wypełniać podwójnie liczone miesiące przebytego frontu. Że front liczy się podwójnie to bardzo dobrze, ale przecież korzyści stąd wypływające byłyby takie same, gdyby się przyjęło za podstawę dzień 1 czerwca 1923 r., to znaczy, gdyby wszyscy mieli efektywnie 4 lata służby w obecnie posiadanym stopniu. Tymczasem podobno komisja wojskowa w Sejmie sprzeciwiała się temu, a podobno nawet sam minister Spraw Wojsk., **co jednak nie pomogło wobec stanowiska szefa sztabu generalnego, który za wszelką cenę uparł się przy wspomnianym projekcie.** Gdyby rzeczywiście projekt ten miał przejść (podobno już w niedługim czasie) powstałyby znów przeróżne kwasy, **bardzo ujemnie wpływające na pracę w armji.**

Drugą sprawą równie ważną lecz z innego punktu widzenia jest **obsada personalu Ministerstwa Spr. Wojsk** W tych dniach wyszedł **właśnie rozkaz szefa sztabu generalnego, by wszyscy** oficerowie, pracujacy w M. S. Wojsk. **przeszli** kolejno przeszkolenie. Oczywiście potrwa to długi jeszcze czas, bo wielu będzie się ociągać, a zresztą w wielu szkołach nauka już się rozpoczęła. **Tymczasem zaś stan w niektórych departamentach lub ich wydziałach jest wprost rozpaczliwy.** Zasiedziali oddawna oficerowie, często o wykształceniu einjährigr-freiwilliger lub praporszczyka zapasa z przed wojny rosyjsko-japońskiej, **kierują odpowiedzialnymi bardzo działami lub są referentami, nie mając pojęcia o obecnym stanie wiedzy wojskowej** i kierując organizacją, uzbrojeniem i wyszkoleniem z za zielonego stolika. Słusznie więc, że rozkaz taki zjawił się nareszcie, wprawdzie dość późno, lecz lepiej późno niż nigdy. Główną rzeczą byłoby, aby **wysyłanie na przeszkolenie nastąpiło natychmiast.** To, że ktoś ma mieszkanie w Warszawie lub znajomych albo też coś podobnego, nie powinno być argumentem (jak to się działo dotychczas), by pracował w Ministerstwie.

Tylko pilne rozmowy międzymiastowe.

Ze względu na wysoki koszt rozmów telefonicznych międzymiastowych, ministerjum sprawiedliwości wydało okólnik, w którym poleca ograniczać rozmowy do wypadków istotnej konieczności, a mianowicie — do wpadków rzeczywiście nagłych, kiedy zwłoka w zawiadomieniu mogłaby interes służby narazić na szwank.

Sprawy, które nie mają tego charakteru, powinny być z reguły załatwiane w zwykłej drodze pisemnej.

Doniosły wynalazek polskiego technika.

Zamieszkały w Równem prof. Czerwiński skonstruował aparat, poruszający się na twardym lądzie, w wodzie i po błocie.

Obecnie przystąpił on do budowy aparatu większego, wagi około 15 tonn.

Statek ten jest znacznie subtelniejszy i sprawia nieporównany efekt techniczny.

Próby kół nowego aparatu przekonały, że można na nim transportować ładunki bez względu na równość i twardość drogi z łatwością i szybkością wagonetki sunącej po szynach.

P. Czerwiński znany już jest ze swych prac poprzednich nad aparatami bezsilnikowemi.

Rabunek i morderstwo w pociągu.

W ubiegłą środę w rowie kolejowym w odległości półtora kilometra od Tarnopola znaleziono trupa nieznanego mężczyzny z pękniętą czaszką i rozpryśniętym mózgiem.

Przy trupie dokumentów nie znaleziono, natomiast obok niego leżało 12 tys. marek i list pisany doń z Nowego Jorku przez przyjaciela, który zawiadamia, że wysłał mu 150 dolarów. Koperty z listu nie znaleziono.

Istnieje podejrzenie, że nieszczęśliwego obrabowano i zamordowano w trakcie jazdy, a dla zatarcia śladów zbrodni wyrzucono następnie z pociągu.

Przegląd wojskowy na Kresach wschodnich.

Ministerstwo Spraw Wojskowych ma zarządzić przegląd mężczyzn, urodzonych w **roku** 1901 i przynależnych do tych osiedli (osad, futorów, leśniczówek) w województwach: **wileńskim,** nowogrodzkiem, poleskiem i wołyńskiem, **które na podstawie uchwał mieszanej komisji granicznej na wschodzie definitywnie** przyznane zostały Polsce. **Termin przeglądu** będzie ustalony później.

Ze szkodą obywateli pol. powstaje trust żelazno-węglowy.

Jakie są intencje nowego trustu. — Nasz przemysł będzie pracować na rzecz Austrji i Czech. — Obywatel polski będzie do tego jeszcze dopłacać. — Jak nas broni rząd?!

Katowice w maju.

W najbliższym czasie utworzony zostanie nowy **trust węglowo- żelazny,** który wchłonie pokaźną część górnośląskiego przemysłu żelazno-węglowego. **Intencje trustu zmierzają do zdobycia przewagi w metalurgicznym i węglowym** przemyśle górnośląskim. W przemyśle tym rywalizują kapitały angielskie, austrjackie i czeskie. Te dwa ostatnie z większą skutecznością. **Nowy trust ma objąć Kattowitzer Werke, Laura Huette i Bismarck Huette** i oprze się o dwie grupy węglowe mianowicie tow. S. Bosel, Wiedeń i Weimann, Czechosłowacja, **zatem wpływy austrjackie i czeskie przenikną nasz przemysł i konsekwencją tego będzie, iż nasz przemysł metalurgiczno-węglowy pracować będzie na rzecz Austrji i Czech kosztem spożywcy polskiego.**

Powiadamy, kosztem obywatela polskiego, gdyż **ze względów walutowych będzie chciał lwią część produkcji eksportować za granicę,** nam pozostaną drobne ilości towaru, co jest równoznaczne **z nowemi zwyżkami cen rynkowych.**

A rząd p. Sikorskiego patrzy na te sprawy ze zdumiewającą obojętnością!

Walka z groźną epidemją wśród rezerwistów w Kutnie.

Epidemja „paratyfusu B“. — Na szczęście bez ofiar w życiu ludzkiem.

Jak już donosiliśmy wśród rezerwistów w Kutnie wybuchła groźna epidemja, na którą zapadło przeszło 400 żołnierzy.

O ile z dotyczasowych badań można wnosić, jest to tak zw. **epidemja „paratyfusu B“.**

Obecnie z pośród chorych tylko jeden jeszcze gorączkuje, pozostali zaś znajdują się w stanie rekonwalescencji.

Chorobę, według wszelkiego prawdopodobieństwa, **przynieśli powołani na ćwiczenia 8 tygodniowe wojskowe rezerwiści.**

Powoływanie do służby czynnej rezerwistów zawsze zresztą bywa połączone z niebezpieczeństwem wybuchu chorób nagminnych, a to ze względu na nagłe skupienie na szczupłej przestrzeni wielkiej ilości ludzi z rozmaitych okolic, pozostających najczęściej w niehygjenicznych warunkach.

11 łapowników i oszustów wojskowych przed sądem.

Z tajemnic białostockiej P. K. U. — Za łapówki podrabiano karty zwolnienia z wojska.

W biurze białostockiej P. K. U. w okresie 1920—1922 popełniony został cały szereg **nadużyć** w związku z czynnościami komisji przeglądowej kwalifikujących rekrutów do służby w szeregach. W wyniku dochodzenia, do odpowiedzialności karnej pociągniętych zostało **11 wojskowych,** a mianowicie: urzędnik wojsk. XI r. Bronisław Borkowski oraz 10 podoficerów i szeregowców.

Wszyscy oni znajdują się pod zarzutem **pobierania łapówek za wydawanie bądź to nielegalnie wystawionych kart zwolnienia ze służby,** bądź to za przerobienie całego orzeczeń komisji przeglądowej w przedmiocie uznania odnośnych poborowych za zdolnych do służby wojskowej, a wpisanych do t. zw. listy imiennej popisowych wzoru „B“ w ten sposób, że **wywabiając** chemicznie lub **wycierając** pierwotnie autentyczne orzeczenie, wpisywali na to miejsce orzeczenie fałszywe, określając danych poborowych jako należących do kategorji „C“ lub „D“, poczem za łapówką w postaci sum pieniężnych wydawali odnośnym poborowym karty zwolnienia ze służby.

Obecnie wszyscy oni zasiedli na **ławie** oskarżonych w sądzie wojskowym w Warszawie.

Do sprawy wezwano około 60 świadków, oraz biegłych kaligrafów, wobec czego rozprawy potrwają conajmniej tydzień.

Poświęcenie sztandaru Związku Górali.

W ubiegłym tygodniu odbyła się w Zakopanem uroczystość poświęcenia sztandaru Związku Górali. Poświęcenia dokonał proboszcz Zakopanego ks. Tobolak, rolę rodziców chrzestnych pelnili: pp. Ropka Józefowa, Walczyńska, Rojowa, prezes Związku Podhalańskiego J. Zachemski, Dzikiewicz i major Gebel. Wojewodę Gałeckiego reprezentował p. Trześniowski, starosta Nowotarski.

Wieczorem w sali „Morskiego Oka“ odbyła **się wieczornica góralska z popisami muzycznymi zespołu góralskiego.** Następnie odegrano „Janosika Nędzę-Litmanowskiego“ pióra prof. W. Porzegi.

Dzieje obrony Modlina.

Komitet redakcyjny „Dziejów obrony Modlina“ prosi wszystkich wojskowych i byłych wojskowych, którzy brali udział w obronie twierdzy, względnie posiadają jakiekolwiek wiadomości, tyczące się Modlina i najścia bolszewików, o łaskawe nadesłanie wszelkich wiadomości wraz ze swymi życiorysami i fotografjami do Redakcji komitetu na imię J. Żelewskiego, **Warszawa, ul. Jagiellońska 13 m. 12.**

Krwawe rządy komunistów w Zagłębiu Ruhry

Nowe walki w Dortmundzie. — Strajk objął i przemysł metalowy. — Komuniści przeciw socjalistom. — Kontrybucja na miasto Essen.

Walki w Zagłębiu Ruhry trwają w dalszym ciągu. W piątek urządzili komuniści w Dortmundzie olbrzymią demonstrację, po której uderzyli na prezydjum policji, przyczem skierowali gwałtowny ogień karabinowy na budynek.

Czterech policjantów, którzy zamierzali samochodem wyjechać szybko z budynku, jak również i kierownik samochodu zostało ciężko zranionych. Komuniści mieli 22 rannych. Dopiero około godz. 11 w nocy udało się policji opanować sytuację.

Komuniści Zagłębia czynią w dalszym ciągu ogromne przygotowania do nowych rozruchów. Obecnie do strajku przyłączyli się i metalowcy. Zastrajkowały wielkie fabryki w Hörde.

Według wiadomości z Hördę zjawiła się w dyrekcji zakładów „Phönixwerke" delegacja komunistów, żądając natychmiastowego zaprzestania pracy. Sprawa miała się rozstrzygnąć w dzień następny.

Mimo takich zapewnień ze strony komunistów wieczorem tegoż dnia wkroczyło do fabryki kilka sotni komunistów, którzy zmusili robotników do natychmiastowego opuszczenia fabryki. Skutkiem tego zgaszono wszystkie wielkie piece żelazne. Strajk rozszerza się obecnie i na fabryki sąsiednie.

*

Przywódcy komunistyczni postanowili utworzyć policję porządku i bezpieczeństwa w mieście. W miejsce wypędzonej policji zorganizowano specjalną straż, składającą się z członków organizacji zawodowych, która pełni służbę bezpieczeństwa. Szczególnie ostro występują komuniści przeciwko socjalistom.

*

Jak donoszą z Essen, tłum splądrował wczoraj szereg magazynów ze środkami żywności. Oddziały samopomocy społecznej z bronią w ręku rozpędziły strajkujących.

*

Wedle rozporządzenia gen. Degoutt miasto Essen ma zapłacić w ciągu 8 dni 50 miljonów marek jako grzywnę za akty sabotażu, dokonane na linjach telefonicznych.

*

Z Berlina donoszą, że prośba władz niemieckich o pozwolenie przysłania z nieokupowanego terytorjum Rzeszy policji do miast Zagłębia Ruhry, dotkniętych rozruchami komunistycznymi, została przez władze okupacyjne francuskie odrzuconą.

Z CAŁEGO SWIATA.

Sowiety mszczą się na Szwajcarach. — Międzynarodowy kongres hygjeny społecznej. — Drogie znaczki pocztowe. — Odmłodzone kartofle.

Wedle doniesienia z Moskwy, władze sowieckie miały zarządzić aresztowanie szeregu obywateli szwajcarskich w Petersburgu, Moskwie i Kijowie. Ponadto zostało w Petersburgu splądrowanych kilka sklepów, należących do Szwajcarów. W Odessie tłum pobił trzech obywateli szwajcarskich. Rząd sowiecki odmawia udzielania wiz paszportowych do Szwajcarji.

*

Pod przewodnictwem ministra Bretona otwarty został onegdaj w Paryżu międzynarodowy kongres hygieny społecznej. Na kongresie reprezentowanych jest 25 narodowości. Prof. Lepage (Bruksela) witał zjazd imieniem delegatów zagranicznych. Prof. Bernard wygłosił mowę o znaczeniu hygieny. Minister Breton wygłosił referat o organizacji hygienicznego wychowania ludności we Francji.

*

W Paryżu odbył się w tych dniach przetarg publiczny znaczków pocztowych ze zbioru p. Ferrari de la Renotiere. Ceny podniosły się w znacznej mierze. Tak n. p. znaczek niebieski wartości 1 penny wyspy św. Maurycego, sprzedany został za 122.000 fr. Inne płacono po 54.000, 45.000 i 42,000 fr.

*

Wielu uczonych próbowało odmładzać ludzi, ostatnio słynny Woronow w Paryżu. Próby te wydawały bardzo różnorodne wyniki. Obecnie zwrócono się do odmładzania... kartofli, co może będzie w rezultacie pożyteczniejsze, niż odmładzanie starców.

L. Daniel już w r. 1902 rozpoczął odnośne studja. Wykazał on wtedy możliwość powrócenia sił żywotnych zgrzybiałym łodygom rośliny zwanej „skapiola" za pomocą specjalnych szczepień.

Z kolei zaczął szczepić pomidory i belladonę na kartoflach i zauważył, że ich bulwy okazały się znacznie trwalsze i silniejsze, niż u nieszczepionych.

Szukając praktycznego sposobu zwalczania chorób kartofli, Daniel zaczął próbować różnych metod i doszedł do doskonałych wyników. Zaobserwował nawet ciekawe zjawisko, że kartofle szczepione wydawały bulwy pod ziemią i na powietrzu.

Chcąc się przekonać o dziedziczności tych zalet, Daniel zasadził w marcu kartofle szczepione, a w październiku zebrał bulwy znacznie większe od zwykłych i bardzo smaczne.

Jak długo trwa wpływ szczepienia, tego jeszcze oznaczyć nie można. Kwestja tą wymaga studjów. Pewnem jest jednak, że ta nowa metoda jest skutecznym środkiem do zwalczania chorób kartofli, które sprowadzają ich zwyrodnienie i przedwczesną starość.

Nowa nota handełesów moskiewskich.

Tchórzostwo przeplatane bezczelnością. — Zrobią wszystko — ale wpierw kolej na Anglję. — Kiedy się skończy cierpliwość Anglików.

Moskwa. (PAT).

Cziczerin wystosował do Krasina notę uzupełniającą celem wręczenia jej lordowi Curzonowi. Nota ta stwierdza z zadowoleniem, że opinja angielska wyraziła się za utrzymaniem pokoju i uniknięciem zerwania z Rosją sowiecką.

Rząd sowiecki oczekuje, że termin ultimatum będzie przedłużony, co pozwoli uniknąć zerwania. Nota stara się przedstawić poważne następstwa ewentualnego zerwania z Rosją sowiecką a rząd sowiecki nawet pośrednio nie chce być odpowiedzialny za zerwanie stosunków, oświadcza on gotowość zawarcia natychmiast z rządem angielskim konwencji w sprawie strefy trzymilowej, któraby obowiązywała do chwili uregulowania sporu na drodze konferencji międzynarodowej.

Dalej oświadcza rząd sowiecki gotowość **zapłacenia żądanego przez rząd angielski odszkodowania** odnośnie do statków rybackich, oraz afery Dawidsohna i Hardinga, przyczem jednak podtrzymuje swoje stanowisko, że postępowanie rosyjskie względem tych (szpiegów) było uprawnione, wreszcie wyraża rząd sowiecki **gotowość wycofania not podpisanych przez Weinsteina.**

Rząd sowiecki odpiera twierdzenie rządu angielskiego, jakoby nie dotrzymał zobowiązania co do zaniechania agitacji na Wschodzie, wyraża jednak gotowość ponowienia przyrzeczeń w tym kierunku **pod warunkiem, że rząd angielski ze swej strony da podobną deklarację.** Konflikt w tej mierze może być załatwiony tylko przez wyczerpujące omówienie całego kompleksu spraw przez delegatów obu państw.

Rząd sowiecki obiecuje **zbadać inne zażalenia angielskie co do naruszenia umowy przez sowiety** i wyda odpowiednie zarządzenia, ale pod warunkiem, że rząd angielski w podobny sposób postąpi. Skoro rząd angielski wyrazi gotowość omówienia spornych kwestji, wówczas także i **rząd rosyjski udzieli Cziczerinowi polecenia, aby wdrożyi wymianę zdań z pełnomocnikami Anglji.**

Skład nowego gabinetu angielskiego.

Kanclerzem skarbu będzie Mac Kenna.

Londyn. (PAT).

W piątek oficjalne ogłoszenie o ukonstytuowaniu się gabinetu Baldwina. Wszyscy członkowie byłego gabinetu Bonara Lawa zachowują swoje stanowiska w nowym gabinecie.

Urząd kanclerza skarbu piastowany w poprzednim gabinecie przez Baldwina również i teraz będzie przez niego zajmowany.

Jako nowi członkowie wchodzą jedynie Lord Robert Cecil, w charakterze lorda kanclerza prywatnej pieczęci królewskiej i Dawidson, który obejmuje stanowisko kanclerza księstwa Lancaster.

Z tych dwóch ostatnich stanowisk pierwsze wakowało w gabinecie Bonra Lawa, drugie zaś zajmował Lord Salisbury. Dawidson za poprzedniego gabinetu pełnił funkcje prywatnego **sekretarza parlamentarnego** Bonara Lawa.

W ostatniej chwili w obsadzeniu 17 urzędów ministerjalnych wchodzących w skład gabinetu zaszły następujące zmiany: Stanley Baldwin wchodzi w miejsce Bonara Lawa, Mac Kenna jest następcą Baldwina jako kanclerz skarbu, lord Robert Cecil obejmuje urząd lorda kanclerza, a były sekretarz Bonara Lawa Dawidson zostaje kanclerzem księstwa Lankaster.

Spór grecko-turecki w Lozannie.

Londyn. (PAT).

Jak donoszą z kół angielskich w Lozannie zarówno postawa Grecji jak Turcji uważaną jest w kołach delegacji sojuszniczych za niewłaściwą, a sojusznicy starają się **wpłynąć na oba te państwa w kierunku uzyskania ustępstw** zarówno z jednej jak i z drugiej strony.

Wiadomość, jakoby rząd Angory nadesłał już Ismetowi Baszy **instrukcje w sprawie odstąpienia Turcji Karagaczu,** zdaje się być przedwczesną. Tego rodzaju zwłoka ze strony Turcji **wywołuje silne podniecenie w kołach delegacji greckiej.**

W chwili obecnej głównym zadaniem dyplomatów sojuszniczych jest złagodzenie tego sporu i umożliwienie dalszych pertraktacji.

KRONIKA.

REPERTUAR TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO.

Niedziela po poł.: „Czupurek“.
wieczór: „Zmartwychwstanie“.

REPERTUAR TEATRU OPERA I OPERETKA.

Niedziela popoł.: „Mały Król“.
wieczór: „Bal maskowy“. (Wyst. I. Manna)

REPERTUAR TEATRU „BAGATELA“.

Niedziela popoł: „Syn pustyni“.
wieczór: „Czarna pantera“.

WIEC TOWARZYSTWA „ROZWOJ“ W KRAKOWIE. Wieczorem dnia 25 b. m. odbył się wiec krakowskich członków Tow. „Rozwój“ i przyjaciół ich programu. Wiec był bardzo liczny; po wielu przemówieniach, wyczerpująco ilustrujących stosunek Towarzystwa do zamachów, jakie w ostatnich miesiącach miały miejsce w Krakowie i Warszawie, zebrani uchwalili:

1) wyrazić słowa żywego oburzenia i protestu przeciw oszczerstwom, pomawiającym organizację „Rozwoju“ o jakiekolwiek związki z prowokacyjnymi zamachami dynamitowymi i wyrazić głęboką boleść z powodu ofiar tych zamachów;

2) wezwać rodaków do zachowania zimnej krwi wobec wszelkich prowokacji, do wytrwania na raz obecnej drodze walki legalnej i pokojowej, ekonomicznej i ideowej z zalewem niepożądanych żywiołów, wezwać do ustawodawczego przeprowadzenia zasady „numerus clausus“ i do jak najgorliwszego wypełniania hasła „swój do swego“;

3) wezwać wszystkich Polaków bez względu na partje, aby w chwili groźnego napięcia i krytycznego skrzyżowania się sił w Europie związali się do solidarnej obrony interesów narodowych przed atakiem zewnętrznych i wewnętrznych naszych wrogów;

4) polecają bacznej uwadze społeczeństwa zbliżający się Kongres judaistyczny, zwołany staraniem Towarzystwa „Rozwój“ na jesień do Krakowa.

WIZYTA DUSZPASTERSTW KATOLICKICH W D.O.K. V. Dziekan generalny ks. Niezgoda odbędzie w ciągu miesiąca czerwca wizytację podległych duszpasterstw, celem przekonania się o pracy religijno-moralno-patrjotycznej XX. kapelanów w wojsku i oddziałach D. O. K. V.

PODWYŻKA TARYFY TRAMWAJOWEJ. W ubiegły piątek odbyło się w godzinach wieczornych w Magistracie krakowskim posiedzenie komisji tramwajowej, na którem uchwalono podwyższyć ceny biletów tramwajowych do następującej wysokości: dla dorosłych 700 M., dla urzędn., robotników i wojskowych 400 M., dla dzieci do lat 10-ciu i dla młodzieży szkolnej 200 M.; za poszczególny bagaż 700 M.; karta miesięczna 77.000 M.; bloczek z 50-ma biletami 29.500 M. — po godzinie 10-tej wieczór ceny podwójne. Niniejsze ceny obliczono już wraz z podatkiem gminnym, taryfa ta zaś wejdzie w życie 8 dni po zatwierdzeniu jej przez Radę m. Krakowa.

POSIEDZENIE RADY M. KRAKOWA, odbędzie się we wtorek, dnia 29 bm. i w piątek, dnia 1. czerwca br., na którem rozpatrywany będzie szereg spraw finansowych gminy.

Między innemi poruszane będą sprawy: podatków i opłat gminnych, zakupna i zamiany gruntów, linji regulacyjnych, podwyższenia należytości za utrzymanie w Zakładach humanitarnych itd. Po wyczerpaniu porządku dziennego odbędzie się posiedzenie tajne.

ODZNACZENIE PROF. UNIW. JAG. DRA BENISA. Prof. Uniw. Jag. Dr. Artur Benis otrzymał Krzyż oficerski Legji honorowej z okazji zakończenia układów polsko-francuskich, dotyczących Górnego Śląska. Dr. Benis — jak wiadomo był pełnomocnikiem Rządu Polskiego w Paryżu dla spraw górnośląskich i na tem stanowisku położył wielkie zasługi dla połączenia Górnego Śląska z Macierzą.

STRAJK W POLSKIM BANKU PRZEMYSŁOWYM. Personal urzędniczy polskiego Banku Przemysłowego rozpoczął strajk wskutek nieprzejednanego stanowiska Zarządu bankowego, co do uwzględnienia żądań pracowników na tle ekonomicznym.

Zarząd Banku nietylko nie chciał uwzględnić postulatów swych funkcjonarjuszy, lecz nawet zastosował represalja, zmuszające personel do chwycenia w celu samoobrony za tak ostateczną broń, jaką jest strajk.

Dziecko żywcem spalone na kuchni.

Przypadek czy dzieciobójstwo?

Warszawa, w maju.

Przy ul. Miłej L. 13 w Warszawie zdarzył się onegdaj niewiarygodny wprost wypadek. Oto w mieszkaniu Ruchli Fromowej, siedmiomiesięczny jej synek Chaskiel, w niewyjaśniony sposób wpadł w otwór płyty kuchennej.

Nieszczęśliwe dziecko upadło głową na dół tak, że twarz jego znalazła się wśród płomieni a ręce, brzuch i nogi spoczęły na rozpalonej płycie.

Skutki okropnego wypadku były potworne. Dziecko zmarło wśród straszliwych męczarń.

Przyczyny tego mrożącego krew w żyłach wypadku są dotychczas niewyjaśnione. Istnieje przypuszczenie, że padło ofiarą wyrodnej matki, która w okrutny sposób nie zawahała się pozbawić je życia.

PSYCHOZA NA TLE ZAMACHÓW DYNAMITOWYCH. Na tle ostatnich zamachów powstaje wśród mieszkańców naszego miasta psychoza, przejawiająca się w tem, że każdy prawie Krakowianin wietrzy na każdym kroku zamach, a idąc przez ulice, podejrzliwem spojrzeniem obrzuca każdego napotkanego przechodnia.

A nuż „ten właśnie napotkany“ ma bombę w kieszeni?!

Wczoraj o godzinie 10 rano jeden z uczniów 7-go gimnazjum, żydek, samowolnie opuścił lekcję a wyrwawszy się z gmachu szkolnego, biegł pędem do domu.

Wśród przechodniów ul. Starowiślnej powstało wnet podejrzenie, że uczeń ów ucieka po podrzuceniu bomby.

Dalej-że za nim!

Przestraszony chłopiec wpadł do sieni jednego z domów przy ul. Starowiślnej i zamknął za sobą bramę. Ścigający go tłum wezwał policjanta, ten zaś dla dodania sobie odwagi jeszcze swych sześciu kolegów i w siedmiu już... zaczaili się koło drzwi bramy.

„Bombiarz“, sądząc, że uspokoiło się już wszystko, wychylił się z bramy a nasi dzielni policjanci wnet go obezwładnili.

Tryumf nielada... ale cóż — kiedy wnet wyjaśniło się, że zatrzymany nie jest bombiarzem, a zwyczajnym leniuchem, uciekającym z lekcji.

Widzimy stąd, że psychoza poczyna grasować i między policją.

ZMIANA STOPY PODATKU OD LOKALI. Na najbliższem posiedzeniu Rady miejskiej rozpatrywany będzie projekt zmiany dotychczasowej stopy podatku od lokali. W myśl tego projektu gmina miasta Krakowa pobierać będzie od dnia 1-go lipca b. r.: od lokali handlowych i przemysłowych podatek lokatorski w wysokości 3000 proc., od innych lokali w wysokości 2000 proc. faktycznego komornego, ustalonego na podstawie czynszu z roku 1914.

USZCZUPLENIE STANU POSIADANIA POLSKIEGO W KRAKOWIE. Dowiadujemy się, że w miesiącu marcu b. r. na 49 tranzakcji kupna i sprzedaży domów w Krakowie, 9 z nich uszczupliło stan posiadania polskiego w naszem mieście, gdyż w owych 9 wypadkach nabywcami zostali żydzi.

SPRAWA SKRADZIONEJ BECZKI PROCHU. Na skutek zawiadomienia władz wojskowych przez komendanta magazynów materjałów wybuchowych, że w jednym z magazynów prochu w Bronowicach pod Krakowem zauważono brak jednej beczki z prochem, przybyła wczoraj przedpołudniem na miejsce wojskowa komisja, złożona z prokuratora przy wojskowym Sądzie okręgowym, delegatów D. O. K., K. O. W., C. S. A:, żandarmerji polowej oraz policji państwowej. Komisja dokonała w ciągu kilku godzin oględzin, zbadawszy jak najskrupulatniej drzwi, okna, ogrodzenie i wnętrze magazynu. Wyniki dochodzeń nie wykazały jednak żadnych śladów włamania, ani też wyniesienia beczki z prochem, wobec czego komisja nabrała przekonania, że włamania ani kradzieży żadnej zgoła nie popełniono, zaalarmowanie zaś władz zostało spowodowane tem, że komendant magazynów amunicyjnych w czasie wizytacji ich zauważył, iż w miejscu, w którem — zdaniem jego — powinna była stać beczka z prochem, nie było takowej. Najwidoczniej beczka została przesuniętą na inne miejsce, co niewątpliwie dalsze śledztwo ustali.

ZE SPORTU.

Kraków, 26 maja.

Admira—Makkabi 2:1 (1:1).

Giełda.

Kraków (PAT.).

Giełda. Waluty. Dolary Stanów Zjednoczonych wal. tr. 55300—55500; funty nagielskie czeki tr. 258000—262000; floreny holenderskie wal tr. 21600; franki francuskie czeki tr. 3675 do 3795; franki szwajcarskie czeki tr. 10000 do 10200; marki niemieckie wal. tr. 1.00, czeki tr. 1.00—1.03; korony austr. czeki tr. 0.79 1/4 do 0.80; korony czeskie czeki tr. 1670—1675.

Akcje. PTH. 12000—15000 tr. 12750—13750 Impex 1000—1500 tr. 1400—1200; Pharma 67000—72000 tr. 69000—70000; Polski Glob 2500—3500 tr. 3000—3500; Zegluga Poska 4500—5500 tr. 5000: Zieleniewski 375000 do 400000 tr. 400000—385000; H. Cegielski 50000—60000 tr. 575000—60000; Parowozy 80000—92000 tr. 86000; Automotor 13000 do 17000 tr. 16000; Potega 210000—230000 tr. 220000—230000; Trzebinia maszyny 55000 do 65000 tr. 58000—62000; Pocisk 25000—35000 tr. 33000; Górka cement 350000—380000 tr. 380000—350000; Siorszańskie zakłady górnicze 240000—270000 tr. 260000—345000; Tepege 100000—110000 tr. 107.000; Polska nafta 35000—45000 tr. 40000—37000; Strug 18000 do 23000 tr. 23000—20000; Krakus 55000 do 60000 tr. 60000—57000; Chodorów 150000 do 170000 tr. 162000—156000; Ćmielów 100000—120000 tr. 106000—112000; Elektrownia Siersza 25000—30000 tr. 27000—28000; Niemojowski 50000—60000 tr. 56000—57000 Polski bank przemysłowy 13000—18000 tr. 17000; Bank zw. sp. zarobk. Poznań 150000 do 175000 tr. 175000—165000.

Warszawa. (PAT).

Waluty. Dolary Stanów Zjednoczonych 52500, 52750, sp. 53000, kupno 52500; marki niemieckie 0.96, 0.95. Czeki. Belgja 3010, 3000, sp. 3015, kupno 2985; Berlin 0.96, 0.95, sp. 0.97, kupno 0.93; Gdańsk 0.96, 0.95, sp. 0.97, kupno 0.93; Helsingfors 1495; Holandja 20800, 20700; Londyn 245500, 246500, 244100, sp. 244300, kupno 242900; Nowy York drobne sp. 52950, kupno 52450; Paryż 3490, 3507, kupno 3493, Praga 1590, 1577; Szwajcarja 9567 1/2, 9515, sp. 9562, kupno 9468; Wiedeń 0.76, 0.75, sp. 0.75 1/2, kupno 0.74 1/2; Włochy 2550, 2537 1/2.

Zurych. PAT.

Zamknięcie giełdy. Berlin 0.01.00; Holandja 217.15: Nowy Jork 544 7/8; Londyn 25.67; Paryż 36.70; Medjolan 26.55; Praga 16.55; Budapeszt 0.10 3/8; Belgrad 5.80: Sofia 5.00; Warszawa 0.01.05; Wiedeń 0.00.78 1/8; austr. korona stemplowana 0.00.78 1/4.

Warszawa (PAT.).

Przy dzisiejszym ciągnieniu mijonówki padła wygrana na Nr. 2.875.595.

Z działalności Jaworznickich Komunalnych Kopalń Węgla S. A.

Dnia 6-go bm. odbyło się zebranie Jaworznickich Komunalnych Kopalń Węgla S. A. w Krakowie.

Z przedłożonego sprawozdania wyjmujemy kilka ciekawych dat, zaokrąglając cyfry dla lepszej przejrzystości.

Produkcja węgla w roku 1922 wynosiła 822.000 ton, co w porównaniu z r. 1921 przedstawia zwyżkę 24%. W porównaniu z r. 1913 wynosi zwyżka produkcji 13%. Pierwszy kwartał 1923 dał 243.000 ton, co odpowiada rocznej produkcji około 1,000.000 ton. Własne zapotrzebowanie w porównaniu z r. 1921 spadło o 4.05%.

Zwiększenie produkcji jest głównie wypływem silnego zwiększenia liczby robotników, gdyż wydatność pracy robotnika jest obecnie o 61% mniejsza, aniżeli przed wojną. W r. 1913 wydatność wynosiła 1.12, obecnie 0.69. Zmniejszona wydajność pracy pociąga za sobą bardzo znaczne zwiększenie liczby robotników, zaczem idą zwiększone wydatki na budowę mieszkań robotniczych, na deputat, na nadzór techniczny, administrację etc. — co wszystko się odbija na powiększonych kosztach produkcji węgla. Kopalnia zatrudnia ogółem 5.360 ludzi.

Z robót wykonanych w ubiegłym okresie należałoby podnieść założenie nowego poziomu w kopalni „Kościuszko", wprowadzenie płynnej podsadzki, rozszerzenie kotłowni, urządzenia do wyzyskania pary wylotowej, ustawienie nowego kompresora na 10.000 m³, bardzo silne rozszerzenie części elektrycznej, zakupienie kilkunastu lokomotyw benzynowych celem zastąpienia koni, oraz inne urządzenia, mające na celu elektryfikację kopalni i mechanizację ruchu.

Roboty geologiczne poszukiwawcze prowadzono bardzo intenzywnie. Razem odwiercono 2.469 metrów. Uzyskawszy w ten sposób podstawę do poznania terenu, założono nową kopalnię wgłębną „Leopold" (102 m.) oraz płytką kopalnię „Szczotki". Przystąpiono również pod Szczakową do budowy kopalni rudy cynkowej i ołowianej.

Rozszerzenie zakładów górniczych pociągnęło za sobą potrzebę całego szeregu instytucji pomocniczych — z których wymienić należy Zakład impregnacji drzewa, tartak 2-gatrowy, cegielnię i dachówczarnię, fabrykę wyrobów cementowych, kamieniołomy, wapienniki, eksploatację dolomitu, który się wywozi jako materjał ognio-trwały za granicę, oraz wielką, bo na 300.000 m³ rocznie obliczoną eksploatację piasku.

Własność górnicza Jaworznickich Komunalnych Kopalń Węgla obejmuje obecnie przestrzeń około 100 km².

Kwestja dalszego rozwoju Kopalni znajduje się w ścisłej łączności z budową domów robotniczych, do których Zarząd przywiązuje wielką wagę.

W ubiegłym roku wybudowano 25 domów dla robotników, oraz 2 wielkie baraki sypialne, tudzież rozszerzono i odnowiono przeszło 100 starych mieszkań. Tam, gdzie miejsce na to pozwala, urządza się przy domach robotniczych ogródki, w których umieszczono przeszło 1000 szczepów owocowych. Obecnie posiada kopalnia 214 domów, oraz wielkie place w Krakowie i w innych miejscowościach.

Na cele towarzyskie dla robotników, wybudowano dom górniczy z wielką salą teatralną, z pomieszczeniem na czytelnię, orkiestrę i t. p.

Jaworzno wdrożyło akcję umożliwienia robotnikom swoim budowy własnych domów, — co się w kopalniach zachodnich już od dawna praktykuje. Robotnicy otrzymują od Kopalni pomoc przy nabyciu gruntów i materjałów budowlanych. Udzielane zaliczki spłaca robotnik przez potrącanie z zarobku. Pożyczki hipoteczne są przez pierwsze dwa lata bezprocentowe, następnie opłaca się od nich 5% rocznie. Wobec tego, że Kopalnia udziela robotnikom budulca ze starych zapasów, pochodzących z r. 1921, wypadają koszta budowy nadzwyczaj tanio. Ogólna obecna wartość materjału udzielonego robotnikom wynosi przeszło 2 miljardy Mk. Chęć budowy własnych domów jest wśród robotników bardzo wielka, a posiadanie własnego ogniska domowego wraz z ogródkiem i obejściem wpływa bardzo korzystnie na ich cały tryb życia.

W ubiegłym okresie wykończono takich prywatnych domów robotniczych 104, a nadto wydano materjału budowlanego na naprawę 401 domów, które już poprzednio były własnością robotników.

Niezwykłą pieczę roztaczają Jaworznickie Komunalne Kopalnie Węgla nad stroną społeczną.

Z instytucji wchodzących w ten dział należy przedewszystkiem wymienić konsum wraz z piekarnią, która zaopatruje robotników w mąkę i chleb poniżej cen, praktykowanych przez miejscowych handlarzy i piekarzy. Konsum jest zorganizowany na zasadzie samowystarczalności tak, że nie przynosi kopalniom ani straty, ani zysku. Aprowiduje on łącznie około 15.000 ludzi.

Działalność Konsumu można zailustrować kilku cyframi: wypieka się miesięcznie po 100.000 kg. chleba i 30.000 bułek. Dostarczono w ciągu roku płótna przeszło 20.000 m. itp.

Z powodu niewystarczalności dawnego wodociągu, zbudowano nowy na długości 4 i pół km. i rozszerzono sieć rur o 9 km. Obecnie posiada Jaworzno wodę pierwszej jakości, w ilości 60 m³ na godzinę.

Gdy ustawowe urządzenia humanitarne okazały się niewystarczające, tak pod względem organizacji jakoteż pod względem funduszów, gdyż założone za czasów austrjackich Kasy Brackie i Zapomogowe, straciły wskutek dewaluacji swoje fundusze, wdrożył Zarząd Jaworznickich Komunalnych Kopalń Węgla rozległą akcję humanitarną.

Tutaj należy wymienić: Dom Starców dla własnych robotników, Ochronka na 230 dzieci i Schronisko dla dzieci bezdomnych. Gdy zapomogi ustawowe dla wysłużonych górników wynoszą teraz 35(!) marek miesięcznie, utworzyła Kopalnia własny fundusz zapomogowy, który dotuje kwotą Mk. 25.000.000 miesięcznie. Dla wdów po personalu wyższym, stworzono odpowiedni fundusz, który wypłaca emerytury, wynoszące Mk. 6.000.000 miesięcznie.

Kopalnia prowadzi własne kursa górnicze, po ukończeniu których górnicy mogą zostać dozorcami. Dla robotników warsztatowych odbywają się wieczorne kursa przemysłowe, a nadto umożliwia się zapomocą 15-tu stypendjów urzędnikom i robotnikom Kopalni, aby swoje dzieci kształcili czy w gimnazjach, szkołach przemysłowych i Akademji górniczej.

Na cele humanitarne i ogólne wydano w ciągu roku Mk. 170.000.000. Z tego należy wymienić: Restaurację miejscowych kościołów: Mk. 12.000.000, restaurację miejscowych szkół: Mk. 17.000.000, Akademja górnicza w Krakowie: Mk. 14.000.000, oraz inne dary, łożone częścią bezpośrednio, częścią przez Radę Zjazdu.

Dla miast Krakowa i Lwowa ofiarowała Kopalnia w r. 1922 bezpłatnego węgla 4.400 t.

Oprócz własności górniczej posiada Jaworzno poważną własność gruntową, obejmującą 6000 ha, z czego 5.100 ha lasów, które dają rocznie przeszło 9000 m³. drzewa.

Bilans za ubiegły okres administracyjny wykazuje:

Wartość Zakładu wraz z przynależnościami Mkp. 756.000.000, kapitał akcyjny Mkp. 400.000.000, fundusze rezerwowe i amortyzacyjne Mkp. 797.000.000, oraz zysk Mkp. 889.000.000.

Zysku użyto w sposób następujący: 5% rezerwa statutowa: Mkp. 66.708.000, Dywidenda: Mkp. 60.000.000, Bonus: Mkp. 580.000.000, Fundusz emerytalny: Mkp. 60.000.000, Budowa domów robotniczych: Mkp. 60.000.000, Cele społeczne i dobroczynne: Mkp. 50.000.000.

Z tej ostatniej kwoty użyto: Na cele obrony polskości na kresach zachodnich: Mkp. 10.000.000, na kresach wschodnich: Mkp. 10.000.000, Na środki naukowe dla Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie: Mkp. 4.000.000. Dla Uniwersytetu we Lwowie: Mkp. 4.000.000, Odnowienie grobów królewskich do dyspozycji ks. biskupa: Mkp. 2.000.000, Na cele młodzieży szkół wyższych w Krakowie: Mkp. 2.000.000, Na cele młodzieży szkół wyższych we Lwowie: Mkp. 2.000.000, Bursa rękodzielnicza im. ks. Piotra Skargi w Krakowie: Mkp. 2.000.000, Bursa rękodzielnicza im. Dekerta we Lwowie: Mkp. 2.000.000, Kolonje wakacyjne dla dzieci szkół ludowych w Krakowie: Mkp. 2.000.000, Kolonje wakacyjne dla dzieci szkół ludowych we Lwowie: Mkp. 2.000.000, Sanatorjum robotnicze w Zakopanem: Mkp. 2.000.000, Bursy: Mkp. 2.000.000, Polski Czerwony Krzyż: Mkp. 1.000.000, Siostry Miłosierdzia: Mkp. 1.000.000, Szpital Bonifratrów: Mkp. 1.000.000.

Nadto uwzględniono mniejszemi sumami szereg instytucji społecznych i humanitarnych.

P. T. Komisentów

Sprzedających „Gońca Krakowskiego" prosimy o natychmiastowe wpłacenie należytości za miesiąc maj, w przeciwnym razie będziemy zmuszeni wstrzymać wysyłkę dziennika.

P. T. Prenumeratorów

prosimy o natychmiastowe uiszczenie przedpłaty za miesiąc czerwiec w przeciwnym razie będziemy zmuszeni wstrzymać wysyłkę dziennika.

Różne

Laboratorjum kosmetyczne **Franciszki Budziaszek,** **Grodzka 3, I. p.** poleca dobrze zaopatrzony zakład w wyroby kosmetyczne, włosowe oraz kupuje wyczeszki

KTO pożyczy na hipotekę 3 do 5 miljonów marek otrzyma zwrot i procent w złotych polskich. Zgłoszenia do „Gońca Krak." pod Złoty Polski. 1646

ZGUBIONO dokumenta wojskowe kartę i świadectwo przemysłowe na nazwisko Ludwika Wiechcia ur. w 1897 r. w Krakowie, które unieważnia się. 1649

KAPELUSZE męskie w wielkim wyborze poleca: ANTONI JAROSZ, Kraków, Sławkowska 24. kapelusze męskie damskie i dziecinne filcowe, słomkowe, panama i t. d. odnawia i przerabia na najnowsze fasony. 1348

SKRADZIONE dokumenty wojsk. Drozdowskiemu Stanisławowi ur. 1900 w Krakowie unieważnia się. 1650

UWAGA! Wykonuję reperacje maszynek do mięsa oraz dorabiam części składowe do wszystkich systemów. — Myszkowski, Kraków, Dietlowska l. 46. 1647

ZGUBIONE dokumenty wojskowe na nazwisko Jan Kurek ur. w 1899 w Czechówce pow. Wieliczka unieważnia się. 1634

ZGUBIONE dokumenta wojskowe na nazwisko Józef Kurek ur. w 1897 w Czechówce pow. Wieliczka unieważnia się. 1642

Kamienica 1-piętrowa z małą parcelą w Przemyślu do sprzedania. Zgłoszenia pisemne nadsyłać do Krakowa pod „Amerykanin" do Administracji „Gońca Krakowskiego". 1444

DOM TOWAROWY

„BAZAR POLSKI" S. A. W KRAKOWIE (obok głównej poczty).

Poleca stale na składzie wszelkie towary **kolonialne, spożywcze,**

likiery i wódki

po cenach niskich

Słonina i smalec.

Sprzedaż hurtowna i detaliczna.

Generalne zastępstwo i skład serów Fabryki Ordynacji Przeworskiej.

Poleca bogato zaopatrzone działy

Tekstylny
Żelazny
Domowe gospodarczy
Książkowo-papierowy
Obuwiowy
Galanteryjny — najlepsze mydełka i perfumy francuzkie.
Meblowy-meble wyrobu krajowego od skromnych do najwykwintniejszych
Koszykowy
Dywanowy
Kilimowy
Automobilowy i t. d.

ceny bezkonkurencyjne!

30 % zaoszczędza każdy, który zakupy swoje uskutecznia 1651

w „BAZARZE POLSKIM" S. A. w KRAKOWIE.

Ważne dla CEGIELN WAPIENNIKÓW i CEMENTOWNI

„ŻEGLUGA POLSKA" S. A. Kraków, Rynek 19.
dostarcza wagonami i galarami
po cenach kopalnianych
na 2-miesięczny kredyt
węglowy miał grysikowy i spółkę
z kopalń dąbrowieckich i górnośląskich. 1636

:-: DOSTAWA NATYCHMIASTOWA :-:

„ROZWÓJ"

Stowarzyszenie Spółdzielcze z ogr. odpow. w Krakowie, ul. Garnearska L. 7. Tel. 3544.

Przyjmujemy wkładki oszczędnościowe i płacimy:

24% rocznie przy wkładach na czas najmniej 6-cio miesięczny

18% rocznie przy wkładach 3 miesięcznych

12% na 1 miesiąc.

Przy kwotach wielomiljonowych osobne umowy z udziałem w zyskach. 1604

TOWARZYSTWO OKRĘTOWE

RED STAR LINE

LINJA CZERWONEJ GWIAZDY

KRAKOW, UL. FLORYAŃSKA 43.

BACZNOSC REEMIGRANCI I EMIGRANCI!

Kto już raz był w Ameryce może wkrótce wrócić. W tym celu należy we własnym interesie zwracać się do naszego biura **w Krakowie, Floryańska 43,** gdzie **bezpłatnie** wypełniamy wszelkie formularze i podania niezbędne do uzyskania paszportu zagranicznego i wizy amerykańskiej.

Kto posiada już numerek Konsula Amerykańskiego z datą zgłoszenia się do 1 czerwca 1923, winien **natychmiast** przesłać nam ów numerek do Krakowa, abyśmy dostali przedłużenie na czas późniejszy, ponieważ do 1-go czerwca wizy nie będą udzielane. 1568

KRAKÓW, UL. FLORYAŃSKA 43.

BACZNOSC REEMIGRANCI I EMIGRANCI!

Kto jeszcze numerka niema winien się zgłosić do nas z affidawitem po informacye, których **bezpłatnie** udzielamy ustnie i pisemnie.

Cena szyfskarty z KRAKOWA do NEW-YORKU 106 dolarów.

Amerykański podatek 8 dolarów.

Dla pasażerów III. klasy osobne kabiny dla 2, 4 i 6 osób.

W naszem biurze pisze się bezpłatnie listy i depesze po angielsku do krewnych w Ameryce.

Otrzymane z Ameryki dla naszych pasażerów pieniądze w kwocie do **300 dolarów wypłacamy w dolarach.**

ANTWERPIA-AMERYKA Cherburg-Gdańsk

DO SPRZEDANIA posiadłość tuż przy stacji w Otynii koło Stanisławowa, na linji Lwów—Czerniowce składające się z 21 morgów w tem 8 morgów parku reszta ogrody i place pofabryczne o kilku frontach z istniejącym kominem fabrycznym w dobrym stanie, pałac z komfortem o kilkunastu ubikacjach, centralne ogrzewanie, wodociągi, przewody elektryczne, murowana oficyna takiż garaż, lodownia i budynki gospodarcze. Posiadłość ta nadająca się szczególnie na większe przedsiębiorstwo fabryczne lub przemysłowe ze względu na swe nadzwyczajne położenie jest niezwłocznie do sprzedania chrześcijanowi Polakowi, ewentualnie właściciel przystąpi do spółki przedsiębiorstwa. — Bliższych wiadomości udziela właściciel na miejscu, Władysław Lasek, Otynia.

ZGUBIONE dokumenty wojskowe na nazwisko Antoni Słowik i metrykę ur. 1893 wieś Nieporaz unieważnia się.

SYNDYKAT ROLNICZY W KRAKOWIE S. A.

PLAC SZCZEPAŃSKI L. 6.

tel. główny 148, tel. dział maszyn 205., tel. dział nasion 2463, tel. Dyrekc. 1237.

1652 **Filie: WE LWOWIE, PLAC MARJACKI 10. W RÓWNEM, UL. SZOSOWĄ 99.**

Reprezentacja Fabryki maszyn rolniczych „ODLEW" w Krakowie, produkującej młynki, sieczkarnie, młocarnie, kieraty i motory. — Poleca także ze składów własnych i fabrycznych wyroby fabryki H. Cegielski w Poznaniu i Pomorskiej Fabryki maszyn w Grudziądzu (dawniej A. Ventzki) i innych pierwszorzędnych fabryk krajowych i zagranicznych.

PEŁNY ASORTYMENT MASZYN I NARZĘDZI ROLNICZYCH PRZYRZĄDY MLECZARSKIE: Wirówki „Alfa-Laval" i inne.

WŁASNY WARSZTAT REPARACYJNY

Nasiona zbóż oryginalnych szlafskich i innych oraz nasiona gospodarskie o gwarantowanej czystości i sile kiełkowania. Własna stacja czyszczenia i gatunkowania nasion.

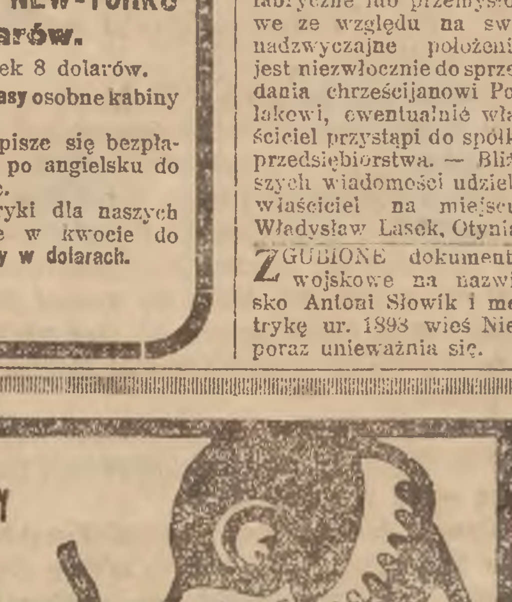
Nawozy sztuczne, Pasze materjał budowlany i węgiel.

TŁUSZCZ ROSLINNY JADALNY

KUNEROL

zawiera 100% tłuszczu, przeto jest IDEAŁEM KAŻDEJ GOSPODYNI.

1517

Przedstawiciel: **M. Vorzimmer, Kraków.**